

Universitatea Tehnică a Moldovei

**CENTRU INTEGRAT DE REABILITARE
PENTRU COPII CU DIZABILITĂȚI,
or. IALOVENI, r-ul IALOVENI**

Student:

**Bogos Nicoleta
st. gr. ARH – 202**

Conducător:

**Bulat Maria
arh., asist. univ.**

Chișinău - 2026

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL RM
Universitatea Tehnică a Moldovei
Facultatea Urbanism și Arhitectură
Departament Arhitectură

Admis la susținere
Șefă Departament Arhitectură:
Angela Munteanu, conf. univ., dr.

„_____” _____ 2026

Centru integrat de reabilitare pentru copii cu dizabilități, or. Ialoveni, r-ul Ialoveni

Proiect de absolvire

Student: _____	Bogos Nicoleta, grupa ARH-202
Coordonator: _____	Bulat Maria, arh., asist. univ.
Consultant: _____	Ciobanu Nicolae, conf. univ., dr.
Consultant: _____	Țurcanu Nicolae, conf. univ., dr.

Chișinău – 2026

ADNOTARE

Bogos Nicoleta. *Centru integrat de reabilitare pentru copii cu dizabilități, or. Ialoveni, r-ul Ialoveni*

Structura lucrării: introducerea, 3 capitole, concluzii și recomandări, text de bază 62 pagini, bibliografie formată din 76 de titluri bibliografice. Volumul total 84 pagini.

Cuvintele-cheie: terapie ocupațională, accesibilitate, reabilitare pediatrică, incluziune, mobilitate.

Scopul proiectului: constă în proiectarea unui centru integrat de reabilitare pentru copii cu dizabilități, care să asigure un spațiu sigur, accesibil și funcțional, destinat proceselor de recuperare medicală, psihologică și socială, contribuind prin intermediul unei arhitecturi terapeutice și incluzive la îmbunătățirea calității vieții și la reintegrarea copiilor în comunitate.

Obiectivele generale: asigurarea unei structuri funcționale clare, care să faciliteze desfășurarea simultană a activităților medicale, educaționale și recreative; integrarea designului biofilic, prin grădini terapeutice, spații verzi interioare și legătura vizuală permanentă cu natura; implicarea familiilor și specialiștilor (medici, terapeuți, educatori) într-un proces de reabilitare comun; crearea unor spații care stimulează dezvoltarea cognitivă și emoțională prin joc și interacțiune; asigurarea accesibilității universale (rampe, lifturi, circulații sigure, mobilier adaptat).

Metodele aplicate la elaborarea lucrării: în procesul elaborării lucrării au fost aplicate următoarele metode de cercetare și proiectare, precum analiza documentației normative și bibliografice, studierea exemplurilor similare de centre de reabilitare, analiza urbanistică și funcțională a terenului, metoda comparativă și modelarea arhitecturală. Totodată, au fost utilizate principii de proiectare universală, ergonomie și accesibilitate pentru adaptarea spațiilor la necesitățile utilizatorilor.

Rezultatele concrete obținute: s-a elaborat o soluție arhitecturală integrată pentru un centru de reabilitare pediatrică amplasat la ieșirea din or. Ialoveni, într-o zonă favorabilă recuperării și dezvoltării copiilor. A fost realizată o organizare funcțională eficientă, bazată pe separarea fluxurilor de circulație, fiind integrate principii de accesibilitate universală: rampe și circulații adaptate, orientare intuitivă în spațiu. Proiectul include spații terapeutice interioare și exterioare printr-un mediu arhitectural non-spitalicesc, bazat pe lumină naturală, relația permanentă cu natura și utilizarea unei cromatice prietenoase pentru copii.

Au fost aplicate soluții sustenabile: iluminare naturală eficientă, ventilare naturală, suprafețe verzi terapeutice.

Prin aceste rezultate, proiectul contribuie la dezvoltarea infrastructurii medico-sociale dedicate copiilor cu dizabilități și propune un model contemporan de centru de reabilitare pediatrică adaptat necesităților actuale ale comunității.

Proiectul „Centru integrat de reabilitare pentru copii cu dizabilități” reprezintă o intervenție arhitecturală și socială orientată spre îmbunătățirea calității vieții copiilor care necesită servicii specializate de recuperare și integrare. Prin soluțiile propuse, proiectul demonstrează că arhitectura poate deveni parte activă a procesului terapeutic, contribuind nu doar la funcționarea instituției, ci și la confortul fizic și emoțional al beneficiarilor.

ANNOTATION

Bogos Nicoleta. *Integrated Rehabilitation Center for Children with Disabilities, Ialoveni*

Structure of the work: introduction, 3 sections, conclusions and recommendations, 62 pages of the main text, bibliography of 76 titles, appendices. Total 84 pages.

Keywords: occupational therapy, accessibility, pediatric rehabilitation, inclusion, mobility.

Project objective: it consists in the design of an integrated rehabilitation center for children with disabilities, which provides a safe, accessible, and functional environment dedicated to medical, psychological, and social recovery processes, contributing through therapeutic and inclusive architecture to improving the quality of life and to the reintegration of children into the community.

Main tasks: ensuring a clear functional structure that facilitates the simultaneous development of medical, educational, and recreational activities; integrating biophilic design through therapeutic gardens, indoor green spaces, and a constant visual connection with nature; involving families and specialists (doctors, therapists, educators) in a collaborative rehabilitation process; creating spaces that stimulate cognitive and emotional development through play and interaction; ensuring universal accessibility (ramps, elevators, safe circulation routes, adapted furniture).

Methods used in the work: during the development of the project, the following research and design methods were applied: analysis of normative and bibliographic documentation, study of similar rehabilitation centers, urban and functional site analysis, comparative method, and architectural modeling. At the same time, principles of universal design, ergonomics, and accessibility were used in order to adapt the spaces to the needs of users.

Results obtained: an integrated architectural solution was developed for a pediatric rehabilitation center located at the exit of the city of Ialoveni, in an area favorable to the recovery and development of children. An efficient functional organization was achieved, based on the separation of circulation flows, while integrating principles of universal accessibility: ramps, adapted circulation routes, and intuitive spatial orientation. The project includes both indoor and outdoor therapeutic spaces within a non-hospital architectural environment, based on natural light, a permanent relationship with nature, and the use of child-friendly colors.

Sustainable solutions were also applied: efficient natural lighting, natural ventilation, and therapeutic green areas.

Through these results, the project contributes to the development of medical-social infrastructure dedicated to children with disabilities and proposes a contemporary model of a pediatric rehabilitation center adapted to the current needs of the community.

The project “Integrated Rehabilitation Center for Children with Disabilities” represents an architectural and social intervention aimed at improving the quality of life of children who require specialized recovery and integration services. Through the proposed solutions, the project demonstrates that architecture can become an active part of the therapeutic process, contributing not only to the functionality of the institution, but also to the physical and emotional comfort of its beneficiaries.

CUPRINS

INTRODUCERE	24
• Actualitatea temei și relevanța acesteia pentru domeniul arhitecturii	25
• Argumentarea alegerii sitului.....	26
• Determinarea problemelor și Analiza SWOT	30
• Scopul și obiectivele ale proiectului de absolvire	31
• Structura lucrării.....	32
1. COMPARTIMENT ARHITECTURĂ	34
1.1. Studiul teoretic a Centrului integrat de reabilitare pentru copii cu dizabilități.....	35
1.1.1. Clasificarea, sistematizarea tipologică la tematica proiectului	35
1.1.2. Cerințe tipologice de proiectare	38
1.1.3. Analiza experienței naționale și celei mondiale de proiectare la tematica proiectului. Proiecte analogii	39
1.2. Studiul urbanistic și plan general Centrului Integrat de Reabilitare pentru copii cu dizabilități, or. Ialoveni.....	44
1.2.1. Scheme analizei urbanistice și concluzii	44
1.2.2. Planul general a complexului propus cu zonarea funcțională și amenajarea a teritoriului	48
1.3. Conceptul arhitectural și noutatea propunerii de proiect	50
1.3.1. Compoziția și imaginea arhitecturală a complexului	50
1.3.2. Soluționarea spațial-planimetrică propusă cu zonarea funcțională pe niveluri	51
1.3.3. Tectonica și finisajul fațadelor clădirii, soluția coloristică, etc.	53
1.3.4. Concluzii.....	56

					UTM 0731.1 017 ME							
Mod.	Coala	№ document.	Semnat.	Data	Centru integrat de reabilitare pentru copii cu dizabilități, or.Ialoveni				Litera.	Coala	Coli	
Elaborat.		Bogos N.										
Conducator.		Bulat M.									22	84
Consultant.		Ciobanu N.							UTM FUA ARH-202			
Consultant		Țurcanu N.										
Aprobat		Munteanu A.										

2. COMPARTIMENT CONSTRUCȚIA CLĂDIRILOR	57
2.1. Caracteristica generală a terenului.....	58
2.2. Descrierea sistemului constructiv.....	58
2.2.1. Fundații.....	59
2.2.2. Coloane, grinzi și planșee.....	59
2.2.3. Pereți.....	60
2.2.4. Comunicații pe verticală.....	60
2.2.5. Acoperișul.....	60
2.2.6. Materiale de construcții utilizate.....	61
2.3. Calculul grinzii din beton armat.....	61
2.4. Concluzii.....	66
3. COMPARTIMENT ECONOMIA CONSTRUCȚIILOR	67
3.1. Aspectele teoretice a eficienței proiectului investițional.....	68
3.2. Calculul-argumentativ a cheltuielilor investiționale.....	68
3.3. Calculul-argumentare a fluxurilor nete de numerar viitoare.....	71
3.4. Evaluarea eficienței economice a proiectului investițional.....	74
3.5. Concluzii.....	76
CONCLUZII	77
BIBLIOGRAFIE	78
• Cărți, monografii, manuale, articole științifice, teze de doctorat	78
• Cadrul legislativ-normativ: standarde, norme, regulamente	79
• Webografie	80
ANEXE.....	84
• Anexa 1	84

					UTM 0731.1 017 ME				
Mod.	Coala	Nº document.	Semnat.	Data					
Elaborat.		Bogos N.			Centru integrat de reabilitare pentru copii cu dizabilități, or.Ialoveni			Litera.	Coala
Conducator.		Bulat M.							
Consultant.		Ciobanu N.							
Consultant		Țurcanu N.							
Aprobat		Munteanu A.							
								23	84
					UTM FUA ARH-202				

INTRODUCERE

- **Actualitatea temei și relevanța acesteia pentru domeniul arhitecturii**

Alegerea temei „Centru Integrat de Reabilitare pentru Copii cu Dizabilități” este motivată de necesitatea stringentă de a dezvolta o infrastructură modernă, inclusivă, adaptată nevoilor copiilor cu dizabilități, din punct de vedere medical și social. În Republica Moldova, în contextul actual, numărul copiilor diagnosticați cu diverse forme de dizabilitate este în creștere, iar centrele existente sunt insuficiente, subechipate sau neadaptate cerințelor complexe ale procesului de reabilitare pediatrică.

Astfel, tema propusă își propune să răspundă unei probleme sociale reale, prin intermediul arhitecturii, nu doar ca o soluție estetică sau funcțională, ci ca o modalitate de vindecare, dezvoltare și incluziune.

Arhitectura centrelor de reabilitare pentru copii trebuie să depășească caracterul instituțional, creând un mediu pozitiv, cald și prietenos care contribuie la reducerea anxietății și stresului copiilor care urmează tratamente pe termen lung. În acest sens, conceptul de „arhitectură terapeutică” și designul biofilic devin o parte indispensabilă a procesului de proiectare, având beneficii dovedite pentru starea mentală, comportamentul și progresul medical al copiilor.

Din punct de vedere arhitectural, tema propune o complexitate interdisciplinară, integrând funcții medicale, educaționale, recreative și administrative, cu o abordare sensibilă în care factorul uman și experiența spațiului sunt prioritizate. Această complexitate face ca subiectul să fie unul actual, relevant și formativ.

Conform studiului realizat de UNICEF, la nivel global, se estimează că peste 240 de milioane de copii trăiesc cu o formă de dizabilitate, ceea ce reprezintă aproximativ 1 din 10 copii. Estimarea globală actualizată a copiilor cu dizabilități depășește evaluările anterioare și se fundamentează pe o interpretare mai cuprinzătoare și inclusivă a dizabilităților, incluzând provocări în diverse domenii de funcționare, alături de manifestări de anxietate și depresie [51].

În Republica Moldova, sunt înregistrați peste 12 mii de copii cu dizabilități, ceea ce reprezintă aproape 2% din numărul total de copii din țară, conform datelor oficiale a Biroului Național de Statistică [57]. Majoritatea acestor copii necesită servicii complexe de reabilitare, inclusiv servicii medicale, psihologice, educaționale și sociale, pentru a-și dezvolta potențialul și a se integra în comunitate.

În prezent, centrele de reabilitare pentru copiii cu dizabilități devin din ce în ce mai importante, deoarece oferă sprijin familial, recuperare funcțională și timp de intervenție. Cu toate acestea, lipsa infrastructurii accesibile și lipsa de specialiști fac din aceasta o problemă semnificativă în contextul social și medical al Republicii Moldova. Integrarea socială a copiilor

cu dizabilități este imposibilă fără reabilitarea lor complexă, care le oferă oportunitatea de a duce o viață activă și împlinită în societatea contemporană.

În anul academic 2023-2024, 10,4 mii de elevi cu nevoi educaționale speciale și dizabilități au fost înscriși în instituțiile de învățământ din întreaga țară. Aceasta include 9,9 mii de elevi în instituții de învățământ general și 0,5 mii de elevi în școli pentru copii cu dizabilități intelectuale sau fizice (Tabel 1) [57].

Tabel 1. Elevi cu cerințe educaționale speciale și cu dizabilități, după tipul instituției [57].

	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Total	9 784	9 787	9 475	9 820	10 413
Instituții de învățământ general	9 157	9 246	8 924	9 288	9 875
Școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică	627	541	551	532	538

În anul școlar 2023-2024, 8521 copii cu nevoi educaționale speciale și 1354 copii cu dizabilități au fost înscriși în instituții de învățământ general. Numărul elevilor cu cerințe educaționale speciale și dizabilități a crescut cu 6,3% în comparație cu anul academic 2022-2023. 67,0% din numărul total de elevi cu cerințe educaționale speciale și dizabilități sunt băieți.

Numărul școlilor pentru copiii cu dizabilități intelectuale sau fizice s-a redus constant în ultimii ani, de la 13 unități în anul școlar 2019-2020 la 7 unități în anul școlar 2023-2024, 75,7 % dintre elevi continuă să aibă dizabilități intelectuale (Fig.1) [57].

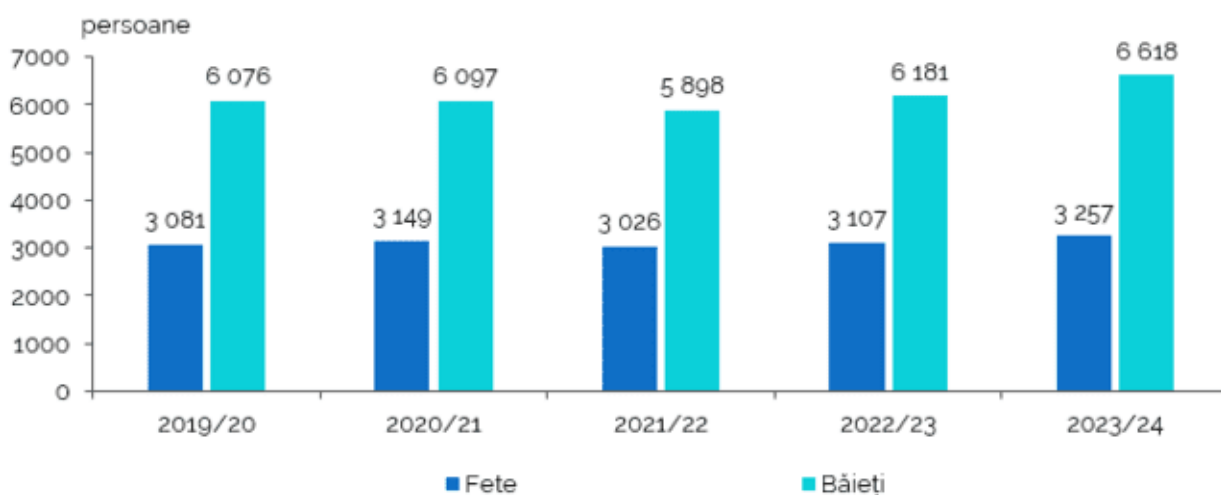

Fig. 1 Elevi cu cerințe educaționale speciale și cu dizabilități în învățământul general [57].

• Argumentarea alegerii sitului

Centrul integrat de reabilitare pediatrică pentru copii cu dizabilități este propus pe teritoriul delimitat de Bulevardul Alexandru cel Bun, strada Mircea Eliade și strada Constanța, în orașul Ialoveni din raionul Ialoveni cu nr. cad.: 5501101.037, suprafața terenului: 3,4 ha.

Fig 2. Plan situație la nivel de țară

Fig 3. Plan situație la nivel de raionul Ialoveni

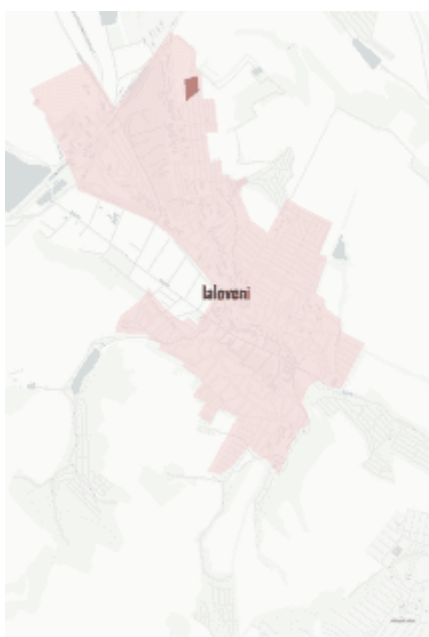

Fig 4. Plan situație la nivel de orașul Ialoveni

Realizat de autor: Bogos Nicoleta, gr. ARH-202

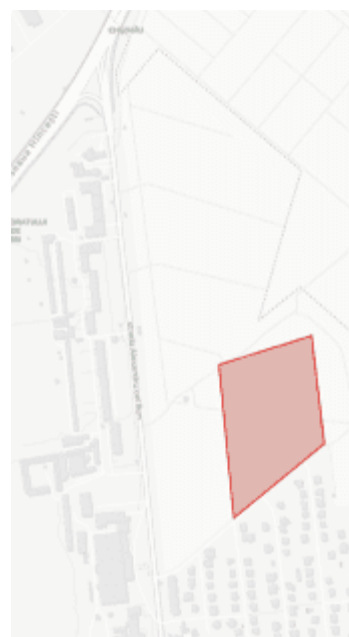

Fig 5. Plan situație

Alegerea terenului a fost discutată, propusă și aprobată de către arhitecții șef al consiliului raional Ialoveni și al primăriei or. Ialoveni. Alegerea acestei locații este justificată de mai mulți factori: Terenul are acces direct la o arteră principală de circulație, de unde se facilitează deplasarea ambulanțelor, transportul public, familiile copiilor care vin la reabilitare din alte localități (Fig.6) [76].

Deși foarte aproape de artera principală, terenul este situat într-o zonă retrasă, departe de fluxurile principale de mașini, oferind astfel liniște, aer curat și siguranță – condiții absolut

necesare pentru activitățile terapeutice și de recuperare. Lipsa unor surse mari de poluare fonică și atmosferică creează un microclimat favorabil sănătății copiilor și a personalului medical.

Amplasamentul se găsește în zone verzi deschise, cu posibilitatea amenajării grădinilor terapeutice, a zonelor de terapie în aer liber și a spațiilor de relaxare. Terenul înclinat, orientat, care permite utilizarea luminii naturale și a peisajului, sunt elemente cheie ale arhitecturii vindecătoare (Fig 7) [75].

Locația aproape de zonele rezidențiale oferă siguranță și accesibilitate zilnică pentru copii, părinți și personal. Flexibilitatea operațională a centrului, precum și întinderea zonelor medicale, educaționale și recreaționale, sunt facilitate de neregularitatea și abundența terenului.

Lipsa unui centru de reabilitare medicală sau pediatrică în zonă oferă o oportunitate reală de a umple o lacună în infrastructura de sănătate și de a răspunde unei nevoi nesatisfăcute la nivel local.

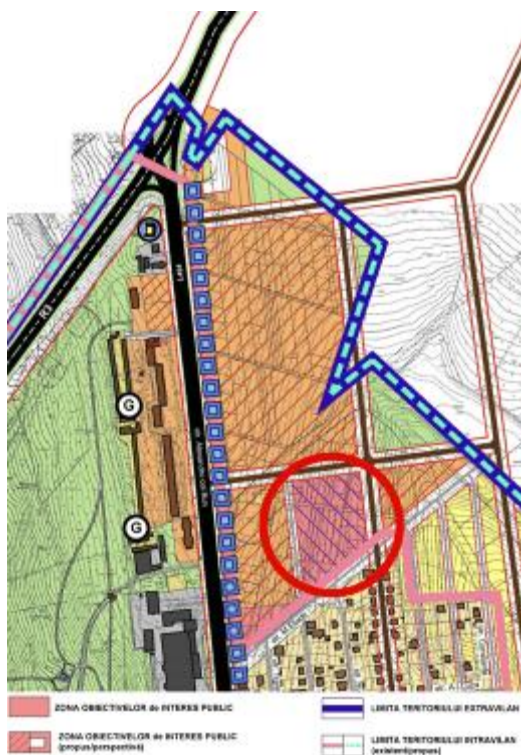

Fig 6. Extras din PUG cu PUZ din or. Ialoveni (Reglementări) [76]

Fig 7. Ridicarea Topografică
Sursa: Agenția Geodezie, Cartofagrie și Cadastru [75]

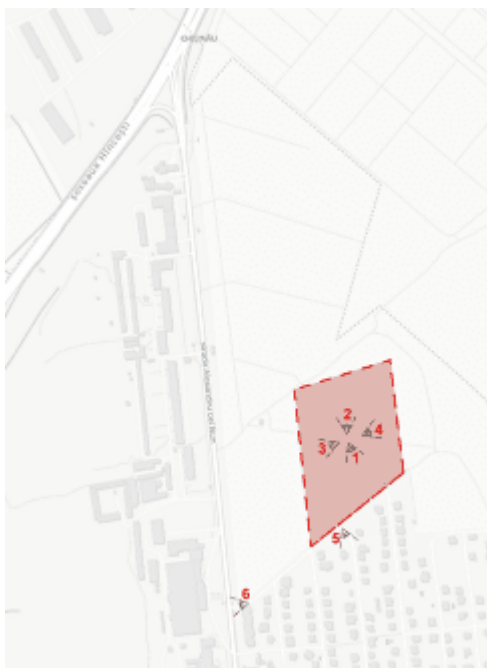

Fig. 8 Schema de fotofixare

Fig. 9 Fotofixare 1

Fig. 10 Fotofixare 2

Fig. 11 Fotofixare 3

Fig. 12 Fotofixare 4

Fig. 13 Fotofixare 5

Fig. 14 Fotofixare 6

Ralizat de autor: Bogos Nicoleta, grupa ARH-202

- **Determinarea problemelor și Analiza SWOT**

O examinare a situației actuale din Republica Moldova relevă o serie de probleme și provocări în cadrul sistemului de rehabilitare pediatrică:

Lipsa centrelor specializate prin numărul limitat de instituții care oferă servicii de rehabilitare cuprinzătoare pentru copiii cu dizabilități, în special în zonele din afara centrelor urbane principale.

Infrastructură inadecvată, modernă și adaptabilă, numeroase spații existente sunt inadecvate din punct de vedere structural, funcțional sau ergonomic și nu sunt concepute pentru a răspunde nevoilor copiilor cu deficiențe fizice, senzoriale sau cognitive.

Calitățile rigide și instituționale ale spațiilor, clădirile destinate reabilitării copiilor sunt frecvent reci, impersonale și neprimitoare, ceea ce afectează negativ recuperarea psihologică și motivația copiilor.

Lipsa accesibilității: absența rampelor, lifturilor, mobilierului adaptat și circulației sigure restricționează independența și confortul beneficiarilor.

Copiii cu dizabilități sunt izolați de restul comunității din cauza lipsei lor de interacțiune cu mediul natural și social, ceea ce le diminuează șansele de integrare socială.

Lipsa activităților recreative și a zonelor de joacă - multe centre se concentrează exclusiv pe tratamentele medicale, neglijând importanța jocului și a activităților recreative în procesul de vindecare.

Necesitatea unei abordări arhitecturale cuprinzătoare - în Moldova, este necesară o abordare arhitecturală integrată pentru a integra funcționalitatea medicală, estetica și psihologia spațiului pentru copii.

Tabel 2. Analiza SWOT

ANALIZA SWOT	
PUNCTE TARI	OPORTUNITĂȚI
1. Poziționare aproape de Chișinău – legătură directă cu capitala;	1. Acces la infrastructura existentă – drumuri principale, transport public, utilități;
2. Liniște și zonă aerisită;	2. Acces rapid la spitale și clinici universitare – colaborare cu medici specialiști și transfer facil al pacienților;
3. Localizare accesibilă – terenul este aproape de zonă urbană, conectat la rețeaua stradală (str. Mircea Eliade);	3. Promovare și vizibilitate – apropierea de capitală face centrul mai cunoscut și integrabil în rețele internaționale de sănătate;
4. Cadru natural – panta și vegetația existentă oferă potențial pentru spații verzi, grădini	

terapeutice și integrare peisageră.	4. Crearea unui cadru terapeutic natural – grădini senzoriale, terapii în aer liber, activități de relaxare pentru copii. 5. Terapie holistică – integrarea naturii și a liniștii în programele de reabilitare (musicoterapie, art-terapie, yoga pentru copii; 6. Biodiversitate benefică – integrarea vegetației existente pentru microclimat sănătos (umbră, aer curat).
PUNCTE SLABE	AMENINȚĂRI
1. Accesibilitate pietonală limitată; 2. Teren cu declivitatea în pantă de 10-12 m; 3. Vegetația activă, necontrolată; 4. Infrastructura slab dezvoltată.	1. Persoanele pot avea dificultăți în a accesa serviciile esențiale; 2. Lipsa trotuarelor sau a căilor pietonale poate crește riscul accidentelor și poate descuraja deplasarea pietonală, mai ales pentru copii sau persoane în vârstă; 3. Îndepărtarea de servicii, magazine, instituții educaționale și medicale.

Ralizat de autor: Bogos Nicoleta, grupa ARH-202

• Scopul și obiectivele ale proiectului de absolvire

Scopul proiectului este realizarea unui centru integrat de reabilitare pentru copii cu dizabilități. Acest centru va oferi un mediu complex, sigur și accesibil prin sprijinirea recuperării medicale, psihologice și sociale. Prin utilizarea unei arhitecturi terapeutice și incluzive, proiectul își propune să îmbunătățească calitatea vieții copiilor și să îi ajute să se reintegreze în societate.

Obiectivele specifice sunt următoarele:

1. Funcționale:

- Asigurarea unei structuri funcționale clare care permite desfășurarea simultană a activităților medicale, educaționale și recreative;
- Integrarea zonelor terapeutice (kinetoterapie, terapie ocupațională, fizioterapie, psihologie) cu zonele de relaxare și joacă;
- Dezvoltarea spațiilor care sunt adaptabile vârstei copiilor și diferitelor forme de dizabilități;
- Asigurarea accesibilității generale (rampe de acces, lifturi, circulație sigură și mobilier adaptabil).

2. Estetice:

- Utilizarea luminii naturale, a culorilor calde, a materialelor naturale și aplicarea principiilor arhitecturii vindecătoare;
- Integrarea designului biofilic cu grădini terapeutice, spații verzi interioare și acces continuu la natură;
- Stabilirea unui mediu prietenos, optimist și non-instituțional, care să reducă anxietatea copiilor;
- Valorificarea sustenabilității prin soluții ecologice și eficiente energetic.

3. Sociale:

- Includerea copiilor cu dizabilități și participarea lor la activitățile zilnice alături de alți copii;
- Implicarea familiilor și a profesioniștilor (de exemplu, medici, terapeuți, educatori) într-un proces comun de reabilitare;
- Stabilirea unui spațiu deschis pentru a oferi sprijin și informații publicului larg, consolidând astfel relațiile comunității.

4. Educaționale și terapeutice:

- Stabilirea de spații care promovează dezvoltarea cognitivă și emoțională prin joacă și implicare;
- Încurajarea copiilor să fie independenți și autonomi în activitățile lor zilnice;
- Oferirea unui cadru care să sprijine terapia interdisciplinară și cooperarea între specialiști.

• Structura lucrării

Lucrarea cu tema „Centru de reabilitare pentru copii cu dizabilități” este structurată în introducere, trei capitole de bază, concluzii generale, bibliografie, anexe, lista imaginilor, lista tabelelor și lista diagramelor, fiecare compartiment fiind interconectat și contribuind la argumentarea și dezvoltarea soluției de proiect propuse.

În introducere este prezentată actualitatea și relevanța temei în contextul necesității dezvoltării infrastructurii de reabilitare pediatrică pentru copiii cu dizabilități. Sunt argumentate motivele alegerii amplasamentului situat la ieșirea din or. Ialoveni, fiind analizate avantajele urbanistice, funcționale și de mediu ale terenului. Totodată, sunt identificate principalele probleme existente în domeniul serviciilor de recuperare pediatrică și este realizată analiza SWOT a proiectului. În această parte sunt formulate scopul și obiectivele lucrării, care stau la baza dezvoltării conceptului arhitectural și funcțional al centrului.

Capitolul 1, COMPARTIMENTUL ARHITECTURĂ reprezintă partea teoretică și conceptuală a proiectului, incluzind analiza tipologică a centrelor de reabilitare pediatrică, clasificarea funcțiunilor și cerințele de proiectare specifice acestei categorii de clădiri. În cadrul acestuia sunt studiate exemple naționale și internaționale relevante, utilizate ca proiecte analogice pentru fundamentarea soluției propuse.

Totodată, capitolul cuprinde studiul urbanistic al amplasamentului, analiza terenului și concluziile rezultate, precum și elaborarea planului general cu zonarea funcțională și amenajarea teritoriului. Sunt prezentate conceptul arhitectural, compoziția volumetrică, organizarea spațial-funcțională a clădirii, precum și soluțiile privind finisajele, tectonica și tratamentul cromatic al fațadelor.

Capitolul 2, COMPARTIMENTUL CONSTRUCȚIA CLĂDIRILOR reprezintă partea constructivă a proiectului și soluțiile tehnice adoptate pentru realizarea centrului. În acest capitol sunt descrise sistemul constructiv ales, tipul fundațiilor, materialele utilizate și principalele soluții structurale. De asemenea, este inclus calculul unei grinzi din beton armat, care argumentează soluția constructivă propusă și demonstrează aplicarea principiilor ingineresti în cadrul proiectului.

Capitolul 3, COMPARTIMENTUL ECONOMIA CONSTRUCȚIILOR include analiza economică a proiectului și aspectele teoretice privind eficiența investițională a centrului. În cadrul acestui compartiment sunt calculate cheltuielile investiționale necesare realizării obiectivului, venitul brut potențial rezultat din funcționarea centrului și perioada estimativă de recuperare a investiției. Capitolul evidențiază rentabilitatea economică și sustenabilitatea funcționării proiectului pe termen lung.

În finalul lucrării sunt prezentate concluziile generale, care sintetizează rezultatele obținute și importanța proiectului din punct de vedere arhitectural, funcțional și social. De asemenea, lucrarea include bibliografia, care cuprinde sursele teoretice și normative utilizate. Pentru facilitarea structurării informației, lucrarea conține și lista imaginilor, lista tabelelor și lista diagramelor utilizate pe parcursul cercetării și elaborării proiectului.

Bibliografie

Literatura de bază:

1. OLEINIC, Svetlana, TRONCIU Sergiu. *Indicații metodice privind organizarea, executarea și evaluarea stagiului practicii de documentare/cercetare pentru anul VI*, programul de studii 0731.1 Arhitectură
2. RACU A., POPOVICI D-V., DENI A., CREȚU V. *Intervenția recuperativ - terapeutică pentru copiii cu dizabilități multiple*.
3. SPINEI Larisa. *Organizarea măsurilor de reabilitare a copiilor invalizi*.
4. European Journal of Biology and Medical Science Research Vol.13, No.2, pp.,74-88, 2025
5. COVAL - GOIA D., GÎNCOTĂ E., SPINEI, L., & VOLOC, A. (2024). *THE IMPACT OF SOCIO-ECONOMIC STATUS ON CHILDREN'S ACCESS TO REHABILITATION SERVICES IN REPUBLIC OF MOLDOVA*. Arta Medica
6. UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD), 2006
7. European Guidelines for Pediatric Rehabilitation Centres (2015, European Academy of Pediatrics)
8. WHO – World Health Organization: Rehabilitation in Children
9. KING G., et al. (2009). *Best practices in pediatric rehabilitation services: Architecture and design considerations*. Physical & Occupational Therapy in Pediatrics.
10. NOVAK, I., et al. (2013). *State of the evidence traffic lights for interventions for children with cerebral palsy*. Developmental Medicine & Child Neurology.
11. KENNES, J., et al. (2011). *Organization of rehabilitation services for children with physical disabilities*. Journal of Pediatric Rehabilitation Medicine.
12. BRIDGER, R.S. (2018). *Introduction to Human Factors and Ergonomics*. CRC Press.
13. KROEMER, K.H.E., KROEMER, H.J., & KROEMER-ELBERT, K.E. (2001). *Ergonomics: How to Design for Ease and Efficiency*. CRC Press.
14. CIOCOIU, C. (2010). *Proiectarea și organizarea spațiilor pentru sănătate și reabilitare*. Editura Tehnică.
15. POPESCU, V., & IONESCU, L. (2015). *Arhitectura clădirilor pentru sănătate și reabilitare*. Editura Didactică și Pedagogică.
16. NEUFERT E. Neufert Architects' Data: New International Edition, Ed. a IV-a, Edition: John Wiley and Sons, 2023, 640 p. ISBN 9781119873945.

17. АДАМОВИЧ В. В., БАРХИН Б. Г. и др. *Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений. Учебник для вузов.*, М.: Стройиздат, 2005.
18. ГЕЛЬФОНД А.П. *Архитектурное проектирование общественных зданий.* Москва. Архитектура-С. 2006, 280 с., ISBN 5-9647-0099-3.
19. OLEINIC, Svetlana, TRONCIU, Sergiu. *Принципы функционального зонирования общественных зданий. Методическое пособие.* Chişinău: UTM, 2015, 41 p. ISBN 978-9975-45-362-2
20. CHOAY FRANÇOISE. *Regula şi modelul: Despre teoria arhitecturii şi a urbanismului.* Ed.: Bucureşti, Igloo Media, 2023, 424 p., ISBN: 978-606-8026-99 2.
21. PETRISOR A. *Analiza de mediu cu aplicaţie în urbanism si peisagistica.* Bucureşti: Ed. Universitara “Ion Mincu”, 2007, 89 p., ISBN 978-97-7999-85-6.
22. Buletin informativ Nr. 6 - 2020. *Lista documentelor normative. Institutul de Cercetări Ştiinţifice în Construcţii "INCERCOM" Î.S., Chişinău*, consultat 10.11.2020.
23. CODRUȚA Iana. *Manual de ergonomie pentru arhitecţi si designeri.* Bucureşti: Ed. Universitară “Ion Mincu”, 2016. ISBN 978-606-638-138-3.
24. PUSCAŞU I.L. *Dicţionar explicativ de arhitectură.* Chişinău: ARHI-COR, 2007, 172 p., ISBN 978-9975-9669-7-9
25. Spaţiu urban – spaţiu arhitectural – spaţiu interior. Bucureşti: Ed. Universitară “Ion Mincu”, 2011, 303 p., ISBN 978-606-638-003-4.
26. NICULAE D. *Geometria formelor arhitecturale.* Bucureşti: Ed. Universitara “Ion Mincu”, 2009, 114 p., ISBN 978-973-1884-58-5.
27. ЕФИМОВ А.В. *Дизайн архитектурной среды.* Москва, Издательство «Архитектура- С», 2004.
28. САПРЫКИНА Н.А. *Архитектурная форма: статика и динамика.* Москва, Издательство Архитектура-С», 2004.
29. ФРАНСИС Д. К. ЧИНЬ. *Всё об архитектуре. Форма, пространство, композиция.* Москва: Издательство АСТ, 2024, 448 с. ISBN 978-5-17-135366-5.

Cadrul legislativ-normativ: standarde, norme, regulamente

30. NCM L.01.07-2005. *Regulament privind fundamentarea proiectelor investiţionale în construcţii. Economia construcţiilor.* Chişinău: Departamentul Construcţiilor şi Dezvoltării Teritoriului al Republicii Moldova, 2005.
31. NCM B.01.05:2025 - *Sistematizarea şi amenajarea localităţilor urbane şi rurale;*
32. NCM C.01.12:2018 *Clădiri şi construcţii publice;*

33. NCM C.01.06-2007 (MCH 3.02-05- 2003) *“Accesibilitatea clădirilor și construcțiilor pentru persoanele cu dizabilități*
34. CP C.01.00:2025 - *Clădiri civile. Centrele de reabilitare pentru copii și adolescenți cu dizabilități. Reguli de proiectare;*
35. СП 35-116-2006 - *Реабилитационные центры для детей и подростков с ограниченными возможностями;*
36. СНиП II- Л. 10-62 - *Санатории. Нормы проектирования*
37. NCM C.01.06-2014 - *Cerințe generale de securitate pentru obiectele de construcție la folosirea și accesibilitatea lor pentru persoanele cu dizabilități;*
38. NCM E.03.02-2014 - *Protecția împotriva incendiilor a clădirilor și instalațiilor*
39. NCM B.01.01-2005. *Sistematizarea teritoriului și a localităților. Termeni și definiții.*
40. CP C.01.09:2017 *Construcții plane deschise pentru cultură fizică și sport*
41. CP C.01.11:2018 *Clădiri și construcții publice accesibile pentru persoane cu dizabilități. Reguli de proiectare*
42. CP C.01.12:2018 *Clădiri și încăperi cu locuri de muncă pentru persoane cu dizabilități. Reguli de proiectare*
43. CP C.01.13:2018 *Mediu urban. Reguli de proiectare accesibile pentru persoane cu dizabilități*
44. NCM E.03.03:2018 *Instalații de semnalizare și avertizare de incendiu*
45. NCM E.03.05-2004 *Instalații automate de stingere și semnalizare a incendiilor. Normativ pentru proiectare*
46. СНиП 2.07.01-89* *Градостроительство. Планировка и застройка городских и сельских поселений. М.: Госстрой России, ГУП ЦПП, 2002.*
47. *Руководство по проектированию бетонных и железобетонных конструкций гидротехнических сооружений.* [online]. Москва: Стройиздат, 1983. [accesat 11.05.2026]. Disponibil: <https://files.stroyinf.ru/Data1/10/10921/index.htm>
48. NCM F.02.02-2006. *Proiectarea construcțiilor din beton și beton armat.* Chișinău: Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului al Republicii Moldova, 2006.
49. СНиП 2.01.07–85. *Нагрузки и воздействия.* Москва: Госстрой СССР, 1985.
50. СНиП 2.08.02-89. *ОБЩЕСТВЕННЫЕ ЗДАНИЯ И СООРУЖЕНИЯ*

Surse electronice:

51. *Nearly 240 million children with disabilities around the world, UNICEF's most comprehensive statistical analysis finds:* <https://www.unicef.org/pacificislands/press->

- releases/nearly-240-million-children-disabilities-around-world-unicefs-most-comprehensive
52. IMSP CENTRUL REPUBLICAN DE REABILITARE PENTRU COPII. [online]. [accesat 04.05.2026]. Disponibil: <https://crrc.md/>
53. MOLDPRES. *Early intervention center for children opened in south Moldova town* [online]. [accesat 18.04.2026]. Disponibil: <https://www.moldpres.md/eng/society/early-intervention-center-for-children-opened-in-south-moldova-town>
54. Fundația Soros în Moldova. *Centru de reabilitare socio-medicală pentru copii cu dizabilități*. [online]. [accesat 19.04.2026]. Disponibil: <https://serviciisociale.soros.md/servicii/servicii-de-hidroterapie-in-incinta-centrului-de-zi/>
55. GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA. *Republica Moldova va beneficia de un program complex de dezvoltare a serviciilor de reabilitare pentru adulți și copii*. [online]. [accesat 18.04.2026]. Disponibil: <https://old.gov.md/ro/content/republica-moldova-va-beneficia-de-un-program-complex-de-dezvoltare-serviciilor-de>
56. DIRCȚIA GENERALĂ PENTRU PROTECȚIA DREPTURILOR COPILULUI. *Instituții municipale care oferă GRATUIT servicii pentru copii cu autism* [online]. [accesat 19.04.2026]. Disponibil: <https://dgpdc.md/2024/10/31/institutii-municipale-care-ofera-gratuit-servicii-pentru-copii-cu-autism/>
57. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. *Persoanele cu dizabilități în Republica Moldova*. [online]. [accesat 24.04.2026]. Disponibil: https://statistica.gov.md/ro/persoanele-cu-dizabilitati-in-republica-moldova-in-anul-2024-9460_62109.html
58. MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA. *Copiii cu tulburări de dezvoltare și dizabilități din Chișinău beneficiază de servicii gratuite de intervenție timpurie în copilărie într-o instituție medicală publică*. [online]. [accesat 03.05.2026]. Disponibil: <https://ms.gov.md/comunicare/copiii-cu-tulburari-de-dezvoltare-si-dizabilitati-din-chisinau-beneficiaza-de-servicii-gratuite-de-interventie-timpurie-in-copilarie-intr-o-institutie-medicala-publica/>
59. Familia.md. *Centre de reabilitare pentru copii cu nevoi speciale*. [online]. [03.05.2026]. Disponibil: https://www.semia.md/ro/info/prezentari/sanatare/centre_de_reabilitare/default.aspx
60. UNICEF. *The State of the World's Children 2021 On My Mind: Promoting, protecting and caring for children's mental health* [online]. [accesat 05.05.2026]. Disponibil: <https://www.unicef.org/reports/state-worlds-children-2021>

61. PRIMĂRIA MUNICIPIULUI CHIȘINĂU. *Centrul de reabilitare "Atenție"*. [online]. [accesat 02.05.2026]. Disponibil: <https://proiecte.chisinau.md/ro/pv-965-centrul-de-reabilitare-atenție>
62. Centru de Reabilitare pentru copii mun. Bălți. [online]. [accesat 26.04.2026]. Disponibil: <https://cptr-balti.md/sectia-de-zi-pentru-copii-cu-dizabilitati/>
63. Ziarul nostru. *COMPLEXUL " PHOENIX" DIN RÂȘCANI- A DOUA CASĂ A COPIILOR CU NEVOI SPECIALE*. [online]. [accesat 24.04.2026]. Disponibil: <https://ziarulnostru.info/2022/12/10/complexul-phoenix-din-rascani-a-doua-casa-a-copiiilor-cu-nevoi-speciale/>
64. LUMOS. *Lumos to create first Early Childhood Intervention Centre in Chișinău, Moldova*. [online]. [accesat 24.04.2026]. Disponibil: <https://www.wearelumos.org/lumos-to-create-first-early-childhood-intervention-centre-in-chisinau-moldova/>
65. Institutul Național de Intervenție Timpurie în Copilărie. *Centrul de intervenție precocă „Voinicel” mun. Chisinau*. [online]. [accesat 24.04.2026]. Disponibil: <https://voinicel.md/>
66. Tony Hawks Centru. [online]. [accesat 24.04.2026]. Disponibil: <https://tonyhawkscentru.md/>
67. MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE. AGENȚIA PENTRU GESTIONAREA SERVICIILOR SOCIALE CU SPECIALIZARE ÎNALTĂ. *Centre de zi pentru copii*. [online]. [accesat 24.04.2026]. Disponibil: <https://agssi.md/harta-serviciilor-sociale/centre-de-zi-pentru-copii/>
68. ZDVO Beit Halochem Australia. *Beit Halochem Rehabilitation Centres*. [online]. [accesat 03.05.2026]. Disponibil: <https://zdvo.com/rehabilitation-centres/>
69. ArchDaily. *Beit-Halochem Rehabilitation Center / Kimmel-Eshkolot Architects*. [online]. [accesat 03.05.2026]. Disponibil: <https://www.archdaily.com/126119/beit-halochem-rehabilitation-center-kimmel-eshkolot-architects>
70. ArchDaily. *Hangzhou NO.1 Social Welfare Institute / UAD*. [online]. [accesat 03.05.2026]. Disponibil: <https://www.archdaily.com/1021648/hangzhou-n-social-welfare-institute-uad-group-four>
71. . BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI. *Ratele oficiale de schimb*. [online]. [accesat 06.05.2026]. Disponibil: <https://bnm.md/ro/content/ratele-de-schimb>
72. BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. *Banca de date statistice. Structura tehnologică a investițiilor în active materiale pe termen lung, 2000–*

2016. [online]. [accesat 13.05.2026]. Disponibil: <https://statbank.statistica.md/>
73. GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA. *Hotărârea nr. 941 din 22.12.2020 cu privire la aprobarea Catalogului mijloacelor fixe*. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 372–382, art. 1141, 31.12.2020.
74. UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI. *Economia construcțiilor. Argumentarea eficienței economice a proiectului investițional de construcții*. Îndrumar metodic privind elaborarea compartimentului economic al proiectului de licență. Chișinău, 2016.
75. AGENȚIA GEODEZIE, CARTOGRAFIE ȘI CADASTRU A REPUBLICII MOLDOVA. *Instituția Publică Cadastrul Bunurilor Imobile. Portal informațional e-Cadastru*. Date cadastrale privind bunul imobil din mun. Chișinău, Șos. Hîncești nr. 143. [online]. [accesat 03.05.2026]. Disponibil: <https://cadastru.md/ecadastru/>
76. Planul Urbanistic General 2025. [online]. [accesat 14.11.2025]. Disponibil: <https://www.ialoveni.md/news/18590>